

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ

ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

ΓΝΩΜΗ

Δ36 ΕΑΔΗΣΥ/ 2024

(άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, 14 Μαρτίου 2024, ημέρα Πέμπτη και ώρα 13:00 μ.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κομνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (εφεξής «Αρχή» ή «ΕΑΔΗΣΥ») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Πρόεδρος : Ανδρονίκη Θεοτοκάτου (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Σύμβουλοι: Ευαγγελία Κουτούπα (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Αδάμ Καραγλάνης

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Καλλιόπη Μήτκα, Νομικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, Αυτοτελές Γραφείο Θεσ/νίκης.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης παρέστησαν η εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, καθώς και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ελέγχου Αιτημάτων Διαπραγμάτευσης, Μ. Παναγοηλιοπούλου, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

Θέμα: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής περί προσφυγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθ. 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο κτήριο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου και του Αυτοτελούς Γραφείου Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού Αθήνας και Πειραιά», χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 53.400 €, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, κατά το άρθρο 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016 (κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση).

I. Με το υπ' αριθμ. πρωτ. 13464/04/03/2024 έγγραφο (αριθ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 2626/05.03.2024), όπως συμπληρώθηκε αυθημερόν, καθώς και στις 11/03/2024 (αριθμ. πρωτ. εισερχ. ΕΑΔΗΣΥ 13464/11/03/2024), μετά από σχετικό αίτημα της Αρχής, το Υπουργείο Δικαιοσύνης αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης, προκειμένου να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, για την ανάθεση της εν θέματι σύμβασης.

II. ΙΣΤΟΡΙΚΟ – ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1. Το αιτούν εκθέτει τα ακόλουθα:

1.1. Για την αντιμετώπιση των πάγιων αναγκών καθαρισμού του κτηρίου της Κεντρικής Υπηρεσίας (στο εξής ΚΥΥΔ) και του Αυτοτελούς Γραφείου Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού Αθήνας» (στο εξής «Σπίτι του παιδιού») για τα έτη 2022-2023, το Υπουργείο Δικαιοσύνης διενήργησε ανοικτό ηλεκτρονικό διαγωνισμό χρονικής διάρκειας ενός έτους (υπ' αριθμ. 1/2021 διακήρυξη, 21PROC008698904) με δικαίωμα προαίρεσης για ένα επιπλέον έτος. Από την ως άνω διαγωνιστική διαδικασία υπεγράφη, στις 24/12/2021, η υπ' αριθμ. 81/2021 σύμβαση παροχής υπηρεσιών καθαριότητας για ένα έτος. Στις 7/12/2022 με απόφαση της Υπηρεσιακής Γραμματέως του Υπουργείου ενεργοποιήθηκε με μονομερή δήλωση το δικαίωμα προαίρεσης ενός επιπλέον /έτους, ήτοι για το χρονικό διάστημα από 24/12/2022 έως 24/12/2023.

1.2. Η χρηματοδότηση των εν λόγω συμβάσεων καθαριότητας αναλαμβάνεται σε βάρος του ΚΑ Εξόδων 0845 του προϋπολογισμού του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (στο εξής ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), το οποίο στεγάζεται στο κτήριο της ΚΥΥΔ.

1.3. Προκειμένου να καλύψει τις πάγιες ανάγκες μόνον του κτηρίου της ΚΥΥΔ για το έτος 2024, με πρόβλεψη δικαιώματος προαίρεσης και για το έτος 2025, το Υπουργείο Δικαιοσύνης στις 13/06/2023 υπέβαλε προς το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. αίτημα για την έγκριση πίστωσης ποσού 161.400,00 € χωρίς ΦΠΑ (200.136 ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) για το έτος 2024 και ισόποσης πίστωσης για το έτος 2025. Στις 20/09/2023 το Δ.Σ. του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. ενέκρινε κατά πλειοψηφία τη σχετική δέσμευση πίστωσης (ΑΔΑΜ: 23REQ013443921 - ΑΔΑ: 6ΦΟΡ46ΨΧΥΙ-ΩΟΥ). Στον νέο διαγωνισμό δεν συμπεριλήφθηκαν οι ανάγκες του αυτοτελούς γραφείου του Σπιτιού του Παιδιού Αθήνας και του νεοσύστατου αυτοτελούς γραφείου του «Σπιτιού του Παιδιού Πειραιά», τα οποία συστεγάζονται σε αυτόνομο κτήριο στο Π. Φάληρο, στην οδό Καλυψούς 34^{1,2}.

¹ Κατ' επίκληση της αναθέτουσας, για τις πάγιες ανάγκες καθαριότητας των Σπιτιών του Παιδιού, αρμόδια είναι τα Εφετεία της περιφέρειάς τους βάσει της διάταξης του άρθ. 64 παρ. 1 εδ. α' και παρ. 2 εδ. τελ του ν. 3900/2010, σύμφωνα με την οποία: «Για την ανάθεση υπηρεσιών καθαριότητας,, φύλαξης και κάθε άλλης έκτακτης, συναφούς προς τις ανωτέρω, δαπάνης, για την προμήθεια γραφικής ύλης, αναλώσιμων υλικών των ως άνω μηχανημάτων ή εγκαταστάσεων και ειδών υγιεινής ή καθαριότητας,, το Ταμείο Χρηματοδότησεως Δικαστικών Κτιρίων επιχορηγεί ετησίως με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου τα δικαστήρια.»

«Η παραπάνω επιχορήγηση στα Πολιτικά Εφετεία καλύπτει τις αντίστοιχες ανάγκες των Υποθηκοφυλακείων, των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών, των Εταιρειών Προστασίας Ανηλίκων, καθώς και κάθε άλλης Υπηρεσίας αρμοδιότητας Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της αντίστοιχης Εφετειακής Περιφέρειας».

1.4. Το πλήρες κείμενο της διακήρυξης δημοσιεύτηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις 28/09/2023 (ΑΔΑΜ 23PROC013515593) και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ με συστημικό αριθμό 236123, ενώ η σχετική προκήρυξη της σύμβασης απεστάλη με ηλεκτρονικά μέσα προς δημοσίευση στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 02/10/2023. Η οικεία υπηρεσία, προϋπολογισμού 161.400,00 € χωρίς ΦΠΑ ετησίως, κατατάσσεται στον κωδικό (CPV): 90911200-8 «Υπηρεσίες καθαριότητας κτηρίων». Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βάσει τιμής.

1.5. Ως ημερομηνία έναρξης υποβολής των προσφορών ορίστηκε η 03^η/10/2023 και ως καταληκτική ημερομηνία η 06^η/11/2023, ενώ ως ημερομηνία αποσφράγισης ορίστηκε αρχικά η 10^η/11/2023 και κατόπιν διευκρινίσεων που χορηγήθηκαν σχετικά με όρο της διακήρυξης η προθεσμία αυτή επαναπροσδιορίστηκε για τις 10/11/2023 και ως νέα ημερομηνία αποσφράγισης ορίστηκε η 14^η /11/2023.

1.6. Η αποσφράγιση διενεργήθηκε στις 15/11/2023 (Πρακτικό 1) και διαπιστώθηκε ότι στον εν λόγω διαγωνισμό υποβλήθηκαν προσφορές από τους κατωτέρω πέντε (5) οικονομικούς φορείς:

--«Δ. ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ Ε.Ε.»,

--«[.....]»,

--«ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS – ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ – ΑΝΩΝΥΜΗ – ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ»,

--«ΦΑΣΜΑ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ –ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΤΙΡΙΩΝ», και

--«ΑΝΑΞ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ»

Σύμφωνα με δήλωση της αναθέτουσας για το έτος 2024 τα ως άνω αυτοτελή γραφεία δεν έχουν ενταχθεί στον προϋπολογισμό των Εφετειών της περιφέρειάς τους και συνεπώς το Υπουργείο Δικαιοσύνης θα συνεχίσει να καλύπτει τις ανάγκες τους έως 31/12/2024 είτε με απευθείας αναθέσεις είτε με διαγωνισμό.

2 Η ένταξη των πάγιων αναγκών καθαριότητας των Σπιτιών του Παιδιού στον προηγούμενο διαγωνισμό (1/2021) στηρίζεται στη διάταξη του άρθρ. 35 του ν. 4640/2019: «*Η παράγραφος 1 του άρθρου 74 του ν. 4478/2017 (Α' 91) αντικαθίσταται ως εξής: «1. Συνιστώνται Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού» στην Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πειραιά, Πάτρα και Ηράκλειο Κρήτης ως περιφερειακές υπηρεσίες του Υπουργείου Δικαιοσύνης. Η εποπτεία, επιμέλεια και η οργάνωση λειτουργίας τους ανήκει στη Γενική Διεύθυνση Διοίκησης Δικαιοσύνης, Διεθνών Νομικών Σχέσεων και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων με τις ακόλουθες αρμοδιότητες:.....».*

Περαιτέρω στο άρθρ. 27 του Οργανισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης π.δ. 6/2021 (ΦΕΚ 7Α/15/01/2021) αναφέρονται τα εξής: «*Άρθρο 27 «Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού». Τα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού» οργανώνονται και λειτουργούν σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας».*

1.7. Στη συνεδρίαση της 16^{ης}/11/2023 (Πρακτικό 2) η Επιτροπή προέβη στον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής. Με το από 17/11/2023 έγγραφο της Υπηρεσιακής Γραμματέως που κοινοποιήθηκε μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, ζητήθηκαν, κατ' εφαρμογή του άρθ. 102 του ν. 4412/2016, διευκρινίσεις σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού του άρθ. 73 του ίδιου νόμου, από τον οικονομικό φορέα ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ. Στις 17/12/2023, η ως άνω εταιρεία χορήγησε διευκρινίσεις και σχετικά έγγραφα για κυρώσεις που της έχουν επιβληθεί και επανορθωτικά μέτρα, τόσο ως προς την ίδια, όσο και ως προς τη δανείζουσα σε αυτήν εμπειρία εταιρεία "3G FACILITIES SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΔΙΑΘΕΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ».

1.8. Στη συνεδρίαση της 08^{ης}/02/2024 (Πρακτικό 3), η Επιτροπή συνέχισε τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και των λόγων αποκλεισμού και έκρινε ως μη επαρκή τα επανορθωτικά μέτρα που επικαλέστηκε ο οικονομικός φορέας «3G FACILITY SERVICES A.E.», ο οποίος συμμετείχε ως τρίτος στον διαγωνισμού παρέχοντας δάνεια εμπειρία στην εταιρεία ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ. Στη συνεδρίαση της 13^{ης}/02/2024 (Πρακτικό 4) η Επιτροπή γνωμοδότησε ομόφωνα ότι η εταιρεία «3G FACILITIES A.E.» δεν πληροί το κριτήριο της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας της διακήρυξης (παρ. 2.2.6.1.), ότι συντρέχει λόγος αποκλεισμού της σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 4 περ. στ' του ν. 4412/2016 και την παρ. 2.2.3.3. περ. στ' της διακήρυξης και επομένως χρήζει εφαρμογής η παρ. 2.2.8 της οικείας διακήρυξης, σύμφωνα με την οποία «...Ο οικονομικός φορέας υποχρεούται να αντικαταστήσει έναν φορέα στην ικανότητα του οποίου στηρίζεται, εφόσον ο τελευταίος δεν πληροί το σχετικό κριτήριο επιλογής ή για τον οποίο συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την σχετική ηλεκτρονική πρόσκληση της αναθέτουσας αρχής, η οποία απευθύνεται στον οικονομικό φορέα μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ».

1.9. Με το αριθμ. πρωτ. 9520/14/02/2024 έγγραφο η αναθέτουσα ζήτησε από τον οικονομικό φορέα ICM την αντικατάσταση του οικονομικού φορέα «3G FACILITIES-SERVICES ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ» στις ικανότητες του οποίου στηρίζεται.

1.10. Στη συνεδρίαση της 23^{ης}/02/2024 (Πρακτικό 5) η Επιτροπή συνέχισε τον έλεγχο των δικαιολογητικών συμμετοχής και πρότεινε ομόφωνα να ζητηθούν διευκρινίσεις από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς «[...] με δ.τ. «[...]» και «ICM INTERNATIONAL CLEANING METHODS ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΥ ΑΝΩΝΥΜΗ ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ», σχετικά με το ασφαλιστήριο συμβόλαιο που προσκόμισαν, ενώ έκανε δεκτές τις λοιπές προσφορές όσον αφορά τα δικαιολογητικά συμμετοχής, καθώς κρίθηκαν σύμφωνες με τα προβλεπόμενα στην οικεία διακήρυξη.

1.11. Με το αριθμ. πρωτ. 13455/8.3.2024 έγγραφό της η αναθέτουσα ζήτησε από τον οικονομικό φορέα [...], την παροχή διευκρινίσεων, εντός 11 ημερών από την κοινοποίηση του οικείου εγγράφου, σχετικά με την ασφαλιστική του κάλυψη.

2. Για το χρονικό διάστημα από 28/12/2023 έως 28/01/2024 οι ανάγκες καθαριότητας της ΚΥΥΔ και του Σπιτιού του Παιδιού Αθήνας και Πειραιά καλύφθηκαν με την υπ' αριθμ. 54/2023 σύμβαση αξίας 13.243€ άνευ Φ.Π.Α. που συνήφθη με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης. Οι ίδιες

ανάγκες από 2 Φεβρουαρίου και για ένα μήνα καλύφθηκαν με την υπ' αριθμ. 07/2024 σύμβαση αξίας 13.243€ άνευ Φ.Π.Α. που συνήφθη ομοίως με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης.

3. Λόγω της ως άνω καθυστέρησης στην προκήρυξη του διαγωνισμού και τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών, σε συνδυασμό με τη λήξη της τελευταίας σύμβασης στις 02/03/2024, η Υπηρεσιακή Γραμματέας του Υπουργείου Δικαιοσύνης υπέβαλε το υπό εξέταση αίτημα. Η δαπάνη για την εκτέλεση της αιτούμενης υπηρεσίας ανέρχεται στο συνολικό ποσό των «εξήντα έξι χιλιάδων διακοσίων δέκα έξι ευρώ» (66.216,00€), συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α., και θα βαρύνει τις πιστώσεις του προϋπολογισμού εξόδων έτους 2024 του Υπουργείου Δικαιοσύνης, του ειδικού φορέα 10172060000000, Α.Λ.Ε. 2420204001.

II. ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

4. Η διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. γ' του ν. 4412/2016, η οποία ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο την αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, προβλέπει ότι:

«[...]2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...] γ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα απρόβλεπτα για την αναθέτουσα αρχή, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση. Οι περιστάσεις που επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να απορρέουν από δική τους ευθύνη.»

5. Στη διάταξη του άρθ. 37 παρ. 2 του ν. 4622/2019 (Α 133): «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης», ορίζεται ότι: «... 2. Οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς αναλαμβάνουν καθήκοντα αποφαινόμενου οργάνου στο πλαίσιο της διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων του οικείου Υπουργείου, εξαιρουμένων των περιπτώσεων για τις οποίες απόφαση του Υπουργού ορίζει αποφαινόμενο όργανο τον ίδιο ή άλλο όργανο. Σε αυτό το πλαίσιο ανατίθεται, διά του παρόντος, η αρμοδιότητα της τελικής υπογραφής για τις παρακάτω κατηγορίες διοικητικών πράξεων: (α) διακήρυξης διαγωνισμών και πρόσκλησης υποβολής προσφορών, (β) συγκρότησης και ορισμού γνωμοδοτικών οργάνων διενέργειας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, (γ) επικύρωσης των πρακτικών των γνωμοδοτικών οργάνων, (δ) κατακύρωσης, ανάθεσης, σύναψης και τροποποίησης συμβάσεων, (ε) μεταίωσης διαδικασίας, κήρυξης έκπτωτου αναδόχου και μονομερούς λύσης συμβάσεων, και (στ) των λοιπών πράξεων αρμοδιότητας αποφαινόμενου οργάνου. 3. Οι Υπηρεσιακοί Γραμματείς ορίζονται διατάκτες του προϋπολογισμού των Υπουργείων τους, εξαιρουμένων των δαπανών για τις οποίες απόφαση του Υπουργού ορίζει διατάκτη τον ίδιο «ή άλλο όργανο.»

III. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

7. Το υπό εξέταση αίτημα του Υπουργείου Δικαιοσύνης, το οποίο αποτελεί Κεντρική Κυβερνητική Αρχή σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, αφορά σε προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 9 του ίδιου ως άνω νόμου.

Η σκοπούμενη σύμβαση φέρεται ως αυτοτελής δημόσια σύμβαση παροχής υπηρεσιών περιοδικού χαρακτήρα, το αντικείμενο της οποίας προβλέπεται να ανανεωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Η προτεινόμενη, βάσει του εξεταζόμενου αιτήματος σύμβαση, προϋπολογισθείσας δαπάνης 53.400 €, χωρίς ΦΠΑ, υπολείπεται του ποσού του κατώτατου ορίου της εκτιμώμενης αξίας συμβάσεων υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κυβερνητικές αρχές του άρθρου 5 παρ. β του ν. 4412/2016, όπως ισχύει. Ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός, με βάση τα διαλαμβανόμενα στο αίτημα, προέκυψε βάσει του προκηρυχθέντος ανοιχτού διαγωνισμού άνω των ορίων, η συνολική ετήσια προϋπολογιζόμενη δαπάνη του οποίου ανέρχεται στο ποσό των 161.400€ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ για το έτος 2024, με δικαίωμα προαίρεσης ενός ακόμη έτους (ήτοι συνολικά 322.800 €). Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής για την παροχή της σύμφωνης γνώμης της κατά το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016.

8. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 περιπτώσεις, με τα οποία μεταφέρθηκαν στο εσωτερικό δίκαιο τα άρθρα 26 και 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, αντίστοιχα (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56, της 23ης Απριλίου 2009, C-292/07, Επιτροπή κατά Βελγίου, EU:C:2009:246, σκέψεις 105-106, της 11ης Σεπτεμβρίου 2014, C-19/13, Ministero dell' Interno κατά Fastweb SpA και Telecom Italia SpA, EU:C:2014:2194, σκέψη 49, της 7ης Σεπτεμβρίου 2016, C-549/14, Finn Frogne A/S κατά Rigspolitiet ved Center for Beredskabskommunikation, EU:C:2016:634, σκέψη 35). Οι ανωτέρω διατάξεις, στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις, οι οποίες συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζόμενων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας, το δε βάρος απόδειξης της συνδρομής των έκτακτων περιστάσεων που δικαιολογούν την απόκλιση το φέρει αυτός που τις επικαλείται (βλ. ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32). Συναφώς, η σχετική απόφαση της αναθέτουσας αρχής πρέπει να περιλαμβάνει πλήρη και ειδική αιτιολογία, αναφερόμενη στους λόγους για τους οποίους προκρίνεται η προσφυγή στην εν λόγω εξαιρετική διαδικασία (βλ. ΣτΕ 1747/2011, 1987/2021).

Ειδικότερα, για την εφαρμογή της επικαλούμενης από την αναθέτουσα αρχή νομικής βάσης θεμελίωσης του αιτήματος - κατεπείγουσα ανάγκη οφειλόμενη σε απρόβλεπτη κατάσταση- απαιτείται η σωρευτική συνδρομή των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) η ύπαρξη απρόβλεπτης περίπτωσης μη απορρέουσας από ευθύνη της αναθέτουσας αρχής,
- β) η ύπαρξη κατεπείγοντος, μη συμβιβαζόμενου με την τήρηση των προθεσμιών διενέργειας διαγωνισμού και

γ) η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της απρόβλεπτης περίπτωσης και του εξ αυτής απορρέοντος κατεπείγοντος.

Υπό τη συνδρομή των ως άνω προϋποθέσεων, η προσφυγή στην εξαιρετική διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση επιτρέπεται μόνο στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, όπως ρητά επιτάσσει η σχετική διάταξη του άρθρου 32 παρ.2 εδ. γ' της Οδηγίας 2014/24 (ΣτΕ 1987/2021 σκ.12).

Ως απρόβλεπτες περιστάσεις νοούνται αιφνίδια πραγματικά γεγονότα, τα οποία δεν ήταν γνωστά στην αναθέτουσα αρχή ούτε ανάγονται στη σφαίρα ευθύνης της και τα οποία κατέστησαν ανέφικτο τον έγκαιρο προγραμματισμό εκ μέρους της των ενεργειών που ήταν αναγκαίες για την αντιμετώπισή τους (Ελ.Συν. Τμ. VII 1080/2022 σκ. 6).

Περαιτέρω, η επίκληση της κατεπείγουσας ανάγκης δικαιολογεί την ανάθεση εκείνων μόνο των υπηρεσιών που είναι απολύτως αναγκαίες και συνδέονται αιτιωδώς με τα απρόβλεπτα γεγονότα και όχι την κάλυψη των τακτικών (πάγιων) αναγκών της αναθέτουσας αρχής, το δε βάρος απόδειξης της σωρευτικής συνδρομής των προϋποθέσεων προσφυγής στην ως άνω εξαιρετική διαδικασία το φέρει η αρχή που τις επικαλείται (βλ. Ελ.Συν. 1494/2022 VII Τμ, ΣτΕ 1987/2021, από τις πρόσφατες Γνώμες της Αρχής, ενδεικτικά, Δ5, 14/2024).

9. Στην υπό κρίση περίπτωση, ως προς τη συνδρομή των προϋποθέσεων εφαρμογής των ανωτέρω διατάξεων, από τα στοιχεία του φακέλου, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Στις 13/06/2023 το Υπουργείο Δικαιοσύνης απέστειλε στο ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. τεκμηριωμένο αίτημα (ΑΔΑΜ: 23REQ012868320) για την έγκριση πίστωσης και την ανάληψη της χρηματοδότησης της σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο κτήριο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου για ένα (1) έτος, με δυνατότητα παράτασης επί ένα (1) επιπλέον έτος, που θα προέκυπτε από τον ανοιχτό διαγωνισμό υπ' αριθμ. 45599οικ.-28/09/2023. Σημειώνεται ότι το Υπουργείο Δικαιοσύνης είχε ήδη συντάξει το σχέδιο της σχετικής διακήρυξης.

2. Κατόπιν αλληπάλληλων εσωτερικών διοικητικών διεργασιών, το διοικητικό συμβούλιο του ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. εξέδωσε τη σχετική έγκριση δέσμευσης πίστωσης μόλις στις 20/09/2023 (ΑΔΑΜ: 23REQ013443921 - ΑΔΑ: 6ΦΟΡ46ΨΧΥΙ-ΩΟΥ).

3. Ακολούθως το Υπουργείο δημοσίευσε άμεσα την ήδη έτοιμη διακήρυξη, στις 03/10/2024.

4. Ο προαναφερόμενος διαγωνισμός ευρίσκεται στο στάδιο αξιολόγησης των κατατεθεισών οικονομοτεχνικών προσφορών των συμμετεχόντων οικονομικών φορέων.

5. Ενόψει αυτών, κατά το χρονικό διάστημα που θα απαιτηθεί για την αξιολόγηση των προσφορών και εν γένει για την ολοκλήρωση της εν εξελίξει διαγωνιστικής διαδικασίας υφίσταται επιτακτική ανάγκη προσωρινής κάλυψης των οικείων υπηρεσιών.

ii) Με βάση τα προεκτεθέντα, η αναθέτουσα εκκίνησε εγκαίρως τις διαδικασίες για την εξασφάλιση της χρηματοδότησης του διαγωνισμού καθαριότητας του κεντρικού κτηρίου της. Στον εν λόγω διαγωνισμό δεν συμπεριέλαβε και τις πάγιες και διαρκείς ανάγκες των συστεγαζόμενων στο Π. Φάληρο Αυτοτελών Γραφείων του Σπιτιού του Παιδιού Αθήνας και Πειραιά, οι οποίες είχαν συμπεριληφθεί στις συμβάσεις που συνήφθησαν με τη διαδικασία της απευθείας ανάθεσης από 28/12/2023 έως 02/03/2024. Ειδικότερα, η διοίκηση έκρινε ότι για λόγους αποσυμφόρησης οι ανάγκες των «Σπιτιών του Παιδιού» πρέπει να καλύπτονται από το

Εφετείο Αθηνών βάσει της διάταξης του άρθ. 64 παρ. 1 του ν. 3900/2010. Περαιτέρω, λόγω καθυστέρησης της έγκρισης της σχετικής δαπάνης από το Τ.Α.Χ.ΔΙ.Κ., η διαγωνιστική διαδικασία για το κτήριο της ΚΥΥΔ εκκίνησε μόλις στις 03/10/2023 με καταληκτική ημερομηνία την 06^η/11/2023, ενώ μετά από παράταση τεσσάρων (4) ημερών συνεπεία απαραίτητων διευκρινίσεων, ως νέα ημερομηνία αποσφράγισης των προσφορών ορίστηκε η 14^η/11/2023. Η αποσφράγιση διενεργήθηκε την επομένη, ήτοι στις 15/11/2023, ενώ το στάδιο της εξέτασης και αξιολόγησης των δικαιολογητικών συμμετοχής, ενόψει της πολυπλοκότητας των ανακυπτόντων ζητημάτων, διαρκεί έως σήμερα με διαδοχικές συνεδριάσεις της οικείας επιτροπής. Η καθυστέρηση που προκλήθηκε συνεπεία της παρόδου μακρού χρονικού διαστήματος από την υποβολή του αιτήματος έως την έγκριση της χρηματοδότησης από το ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ. κατά βεβαιότητα δεν μπορούσε να προβλεφθεί από την αναθέτουσα και δεν ανάγεται στη σφαίρα ευθύνης της (πρβλ. Βλ. Ελ. Συν. Απόφαση VI Τμήματος 1990/2017, σκέψη 6, Βλ. και ενδεικτικώς Δ11/2024 Γνώμη της Αρχής). Η χρονική δε διάρκεια της διαγωνιστικής διαδικασίας παρίσταται δικαιολογημένη ενόψει του όγκου των προς έλεγχο δικαιολογητικών και των ζητημάτων που ανακύπτουν προς επίλυση.

Τα ανωτέρω γεγονότα, σε συνδυασμό με τη λήξη της σύμβασης μηνιαίας διάρκειας ήδη πριν την υποβολή του αιτήματος, ήτοι στις 02/03/2024, δημιουργούν συνθήκη κατεπείγοντος, καθόσον η ανάγκη τήρησης των συνθηκών υγιεινής και καθαριότητας στο κτήριο της Κ.Υ. του Υπουργείου, καθώς και στο Σπίτι του Παιδιού, είναι αδύνατο να καλυφθεί με άλλον τρόπο κατά το προσεχές χρονικό διάστημα. Η ανακύψασα δε κατεπείγουσα ανάγκη στη θεραπεία της οποίας κατατείνει η σκοπούμενη σύμβαση είναι απόρροια της ως άνω καθυστέρησης της διαγωνιστικής διαδικασίας. Ειδικώς, η σχετική δαπάνη καθαριότητας για το Σπίτι του Παιδιού Αθήνας και Πειραιά, η οποία αντιστοιχεί σε μικρό ποσοστό της συνολικής προϋπολογισθείσας αξίας της σκοπούμενης σύμβασης (3.141,20 ευρώ), ορθώς αναλαμβάνεται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης, εφόσον δεν έχει συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό του Εφετείου Αθηνών για το έτος 2024. Για το διάστημα δε από τη λήξη του πενταμήνου έως το τέλος του 2024, η αναθέτουσα δύναται να προσφύγει αυτοτελώς σε διαδικασία απευθείας ανάθεσης.

Επισημαίνεται, ότι λόγω του εξαιρετικού χαρακτήρα της επικαλούμενης διάταξης, η εφαρμογή της επιτρέπεται για την προσωρινή και άμεση κάλυψη των κατεπείγουσών και επιτακτικών αναγκών και όχι του συνόλου των πάγιων και διαρκών αναγκών της αναθέτουσας, ενώ για τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες μετά την περίοδο της προσωρινής κάλυψης της κατεπείγουσας ανάγκης η αναθέτουσα έχει τη δυνατότητα να προσφύγει σε ανοιχτή ή κλειστή διαδικασία, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Επομένως, το κατ' επίκληση της ανωτέρω διάταξης του ν. 4412/2016 αίτημα πρέπει να υποβάλλεται στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο (βλ. ενδεικτικά Δ127/2018, Δ75/2019, Δ84/2019, Δ 33/2021 Γνώμες της Αρχής).

Εν προκειμένω, το Υπουργείο Δικαιοσύνης αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής για τη σύναψη σύμβασης χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, με μονομερές δικαίωμα διακοπής κατόπιν ειδοποίησης προ δέκα (10) ημερών από την αναθέτουσα αρχή. Ειδικότερα, επικαλείται ότι το εν λόγω χρονικό διάστημα είναι αναγκαίο, προκειμένου η ΚΥ του Υπουργείου να μη στερηθεί τις υπηρεσίες καθαριότητας έως την ολοκλήρωση του τρέχοντος διαγωνισμού. Το χρονικό αυτό διάστημα πράγματι παρίσταται εύλογο, ενόψει και της διοικητικής και δικαστικής εμπλοκής που ενδέχεται να ακολουθήσει. Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να προβεί στη λύση της σύμβασης που θα συναφθεί με τη διαδικασία της διαπραγμάτευσης, εφόσον αναδειχθεί ανάδοχος σε προγενέστερο χρόνο από την εκκρεμή διαγωνιστική διαδικασία.

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή ομόφωνα αποφασίζει:

Την παροχή σύμφωνης γνώμης περί προσφυγής του Υπουργείου Δικαιοσύνης στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς δημοσίευση προκήρυξης, για την ανάθεση σύμβασης παροχής υπηρεσιών καθαριότητας στο κτήριο της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου και του Αυτοτελούς Γραφείου Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού Αθήνας και Πειραιά», χρονικής διάρκειας πέντε (5) μηνών, προϋπολογισθείσας δαπάνης 53.400€, μη συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α. 24%, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 14 Μαρτίου 2024

Η Πρόεδρος

Ανδρονίκη Θεοτοκάτου